

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

KLEINE JOHANNES

EEN KERSTVERHAAL

DOOR

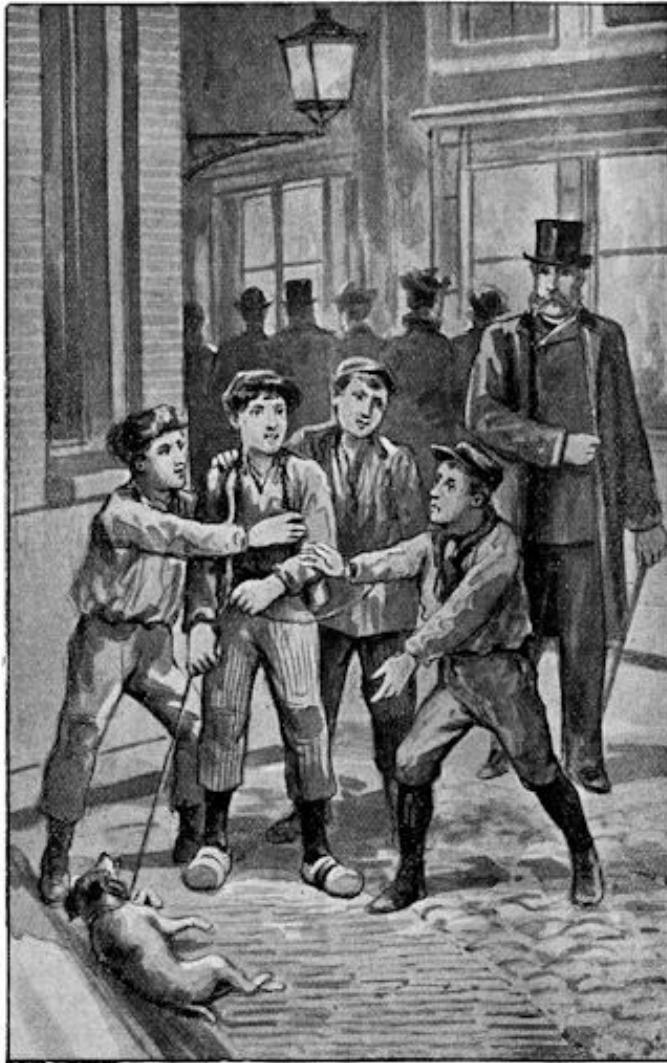
A N N A

DERDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

In de onmiddellijke nabijheid eener groote stad lag een fraai, doch zeer oud kasteel. In den zomer was het een alleraangenaamst verblijf. Zware, eeuwenoude boomen verhieven zich in het rond en verleenden een heerlijke schaduw, zelfs tegen de felste zonnestralen, zoodat het in de meeste kamers van het oude slot aangenaam koel was, hoe warm het ook elders zijn mocht. Ook in de lente en in den herfst was het een heerlijk oord: in het eerstgenoemde jaargetijde getooid met allerlei schoone bloemen en in den herfst met keur van vruchten, die overal in menigte groeiden. In den winter was het echter wel wat somber en eenzaam in dat groote huis, want niemand woonde er in dan de oude baron Van Meeren met eenige bedienden, die ook reeds jaren daar gewoond hadden.

Lijkt u dat niet erg somber toe, lieve kinderen, om zoo alleen in zulk een groot huis te wonen? Het was er dan ook zeer stil, maar de oude baron was er aan gewoon en wenschte het niet anders. Zelfs moesten zijn bedienden alles even stil en bedaard doen, mochten niet hard met de deuren slaan, niet luidruchtig met elkander praten of lachen, zoodat het soms wel scheen, alsof het huis was uitgestorven. Toch was baron Van Meeren nog zoo heel oud niet. Hij was omstreeks zestig jaar, een krachtig, sterk man, die een zeer goede gezondheid genoot. Maar hij was het nu eenmaal zoo gewoon en, zooals het spreekwoord zegt: „gewoonte is een tweede natuur”. De baron

was nooit getrouwd geweest en had geen andere naaste betrekkingen dan een zuster, die weduwe was en die in een afgelegen provinciestadje woonde. Deze was eenige jaren jonger dan haar broeder, en lang zoo rijk niet, want, tijdens het leven van haar man, had zij met allerlei tegenspoeden en geldelijke verliezen te kampen gehad, zoodat zij nu eenvoudig moest leven. Haar beide kinderen waren vroeg gestorven, dus leidde ook zij een zeer eenzaam leven.

Maar, zoo zult gij misschien vragen, waarom ging zij niet bij haar broeder inwonen? Dat zou toch veel gezelliger en ook goedkooper geweest zijn. En voorzeker, dat is ook zoo. Onze baron zou het ook heel gaarne gewenscht hebben; dan toch had zijn zuster de huishouding kunnen besturen, en voor alles kunnen zorgen, wat hij nu maar altijd aan bedienden moest overlaten. Maar ik zal u nu eens gaan vertellen, waarom dat niet gebeurde.

Er was namelijk nog een andere zuster geweest, veel jonger dan zij beiden en die zij zeer liefhadden. Deze was echter tegen den zin van haar broeder, getrouwd met een schilder, een zeer begaafd en bekwaam mensch, die het met zijn kunst ver had kunnen brengen, maar die geen geld bezat. Daarenboven moet ik u ook tot mijn leedwezen zeggen, dat onze baron Van Meeren heel trotsch was en wel wat uit de hoogte op andere menschen neerzag, als zij niet van zulk een hoogen stand waren als hij. Hoe dwaas, nietwaar? Voor God zijn immers alle menschen gelijk. Hij ziet alleen het hart aan, of Hem dat wel waarlijk toebehoort. En de lieve Heiland, Jezus Christus, is gestorven voor arme zondaren, die tot Hem vluchten, en zich door Zijn dierbaar bloed van hun zonden laten reinigen. Verschil van stand en van rijkdom moet er zijn, dat heeft God zelf zoo gewild, maar daarom mag men niet laag op andere menschen neerzien, al zijn zij in het oog der wereld

minder dan wij. Nu dan, onze schilder was niet alleen onvermogen, maar ook niet van adel. Dat was dus al heel erg in de oogen van den baron, en niet alleen, dat hij zijn toestemming tot dat dwaze huwelijk, zooals hij het noemde, niet wilde geven, maar hij wilde niets meer van zijn zuster hooren en zelfs zijn andere zuster, mevrouw Van Meerwijk, mocht haar naam nooit meer in zijn tegenwoordigheid noemen. Toch was het een zeer gelukkig huwelijk. Onze schilder werkte hard, kreeg veel bestellingen en kon zijn gezin heel goed onderhouden. Zij kregen twee zontjes, die hun geluk nog vermeerderden. Wel was Louise altijd bedroefd, als zij aan de onverzoenlijkheid van haar broeder dacht, dien zij toch altijd hartelijk had liefgehad, en die nu niets van haar wilde weten; maar ook dit moest zij dragen, want zij had immers haar lot gekozen en had er geen berouw van.

Een kwaadaardige koorts heerschte op zekeren tijd in de streek, waar zij woonde. Ook Louise werd er door aangetast en zeer gevaarlijk ziek, zoo zelfs, dat de dokter aan het behoud van haar leven wanhoopde. Dag en nacht paste haar man haar met de meeste liefde en zorg op, en was er bijna niet toe te bewegen om enkele uren rust te nemen, welke hij zoozeer behoefde. Reeds bij het begin der ziekte waren de beide jongens, die toen zeven en negen jaar oud waren, bij vrienden gebracht, opdat de besmetting zich niet aan hen zou mededeelen. Eindelijk, na eenige dagen van angstige spanning, verklaarde de dokter, dat het gevaar geweken was. Wie was nu gelukkiger dan haar echtgenoot, de heer Van Vliet! Hoe innig dankte hij God voor het behoud der zoo geliefde vrouw! Nu, dacht hij, was alle zorg weer geweken. Maar ziet, nauwelijks begon Louise weer wat op haar verhaal te komen, of de heer Van Vliet begon te klagen over hoofdpijn en loomheid in

de beenen. Eerst dacht de dokter, dat het van overspanning was tijdens de ziekte zijner vrouw. Maar spoedig bleek het, dat de zoo gevreesde koorts hem had aangetast, echter in geen hevigen graad, zoodat er eerst niet bepaald aan gevaar gedacht werd, totdat opeens de ziekte een zeer ongunstige wending nam en hij na enkele dagen bezweek.

Die slag was te zwaar voor de arme vrouw, die haar krachten nog lang niet terug had. Zij werd weer veel erger, en de dokter verklaarde al spoedig, dat er om de familie moest geschreven worden, dewijl hij het ergste vreesde.

Hijzelf zond de treurige tijding aan mevrouw Van Meerwijk, met wie Louise steeds briefwisseling had gehouden en die zij ook meermalen had teruggezien en, ofschoon de reis vrij ver was, vertrok deze toch dadelijk om haar lieve zuster nog eens te zien. Zij vond haar gelukkig nog in leven, ofschoon doodelijk zwak, en beloofde haar onder veel tranen, dat zij als een moeder voor haar arme, verlaten knaapjes zou zorgen. Dit stelde de stervende gerust. Zij wist, dat haar zuster woord zou houden, hoe moeielijk het haar ook vallen mocht. Nu beval zij haar ziel in de handen van haar Heere en Heiland en ontsliep kalm en zacht in de hoop der eeuwige zaligheid.

Nadat alle treurige beredderingen waren afgelopen, nam mevrouw Van Meerwijk de beide diepbedroefde knaapjes met zich mede naar haar woning. Zij schreef aan baron Van Meeren, wat er gebeurd was, en vroeg hem, of hij haar wilde bijstaan in de opvoeding van de kinderen zijner zuster. Doch de baron antwoordde, dat Louise haar eigen weg gekozen en gedaan had, wat hij volstrekt niet goedkeurde, dat hij nu ook niets met haar kinderen te doen wilde hebben en geen lust had om voor een paar waarschijnlijk zeer ondeugende, verwilderde en verwaarloosde jongens te helpen zorgen.

En toch, verwilderd of verwaarloosd waren de arme knapen volstrekt niet. Zij hadden integendeel een zeer goede opvoeding genoten, en waren reeds vroeg op den Heere Jezus als op den besten Vriend van kinderen geweest, zoowel door hetgeen de ouders met hen bespraken, als door het onderwijs, dat zij op de christelijke school en op de Zondagsschool ontvingen.

En nu begrijpt gij ook wel, nietwaar, kinderen, daar u alles nu heel breedvoerig is medegedeeld, waarom mevrouw Van Meerwijk niet met haar broeder kon samenwonen. Dan toch had zij de zorg voor die arme, ouderlooze jongetjes moeten opgeven, en dat kon en wilde zij niet; zij had die kinderen daarvoor veel te lief.

Zij hield de jongens bij zich, tot zij tien en twaalf jaar waren, zorgde in dien tijd voor goed onderwijs en leefde zoo eenvoudig mogelijk, opdat het den kinderen aan niets zou ontbreken, en zij ook nog iets voor lateren tijd zou kunnen opsparen. Eindelijk was de tijd daar, dat de jongens onder andere leiding moesten komen, als zij ten minste flinke en bekwame menschen zouden worden; zij zond ze dus beiden naar een zeer goede, christelijke kostschool, waar zij alles konden leeren, wat hun bij de keuze van een beroep nuttig zou kunnen zijn. Het was haar bij haar geringe geldmiddelen wel een groote opoffering, maar dat telde zij niet; zij had immers haar zuster beloofd voor hen te zorgen en de Heere zelf zou haar helpen en haar ernstige gebeden verhooren, dat geloofde zij vast.

De jongens waren zeer naar hun genoegen op school en leerden goed, en de meesters waren in alle opzichten over hen tevreden. Zij groeiden flink en gezond op, hingen hun tante met de grootste liefde aan, en kwamen bij haar altijd hun vacantie doorbrengen.

En nu was het eenige dagen vóór Kerstmis. Mevrouw

Van Meerwijk was eenigen tijd bij haar broeder op het kasteel gelogeed geweest om hem wat gezelschap te houden en, ofschoon hij er zeer sterk op had aangedrongen om bij hem te blijven, ten einde die, zooals hij het noemde, vervelende Kerstdagen door te komen, zoo was zij er niet toe te bewegen. Immers zouden de jongens met Kerstmis vakantie krijgen en bij haar komen, dus kon zij onmogelijk thuis gemist worden.

„De jongens, altijd weer de jongens,” bromde de baron. „Gij houdt veel meer van die jongens dan van mij, Maria; maar ik voorspel je, ge zult nog heel wat verdriet van die jongens hebben, let op mijn woorden.”

„Tot hiertoe heb ik ten minste nog geen verdriet van hen,” was het antwoord, „en zeer ongaarne zou ik dan ook willen, dat de arme kinderen hun kerstvacantie, daar zij reeds zoolang op gerekend hebben, op de kostschool zouden moeten doorbrengen.”

Hoe de baron ook knorde en mopperde, het bleef er bij. Mevrouw Van Meerwijk vertrok en de baron had het weer zeer eenzaam in zijn groot kasteel.

Wat was die wintertijd toch vervelend! De dagen waren zóó kort en de avonden zóó lang. Zijn oogen waren niet meer zoo goed als vroeger, hij kon niet meer zooveel schrijven of lezen en had niemand om mee te praten. Waarom was Maria toch niet bij hem gebleven! Zij kon het toch zoo best wachten. Maar die nare jongens! Die lagen haar veel nader aan het hart dan haar eenige broeder, die haar toch zoo noodig had.

Arme man! ja, hij was wel eenzaam en verlaten, want hij kende den eenigen en waren Vriend niet, Die arm werd om ons rijk te kunnen maken en Die de Zijnen nooit, neen nooit, begeven of verlaten zal.

Het begon reeds te schemeren. Met Kerstmis zijn de

dagen zoo heel kort, en het gezegde: „donkere dagen vóór kerstmis”, is geheel en al naar waarheid. Daarom is het juist zoo heerlijk, dat wij in die donkere en sombere dagen herdenken, dat het Licht der wereld verschenen is, en dat juist die donkere dagen ons een lichtpunt te aanschouwen geven, en ons herinneren aan Gods groote liefde voor zondaren.

Baron Van Meeren gevoelde van dit alles niets. Hij gevoelde zich alleen en verlaten, want hij kende Hem niet, Die ons Alles moet zijn.

De overjas werd aangetrokken, hij stopte er zich goed in. Toch was het niet bijzonder koud. Het weer was helder en droog en er was bijna geen wind. Spoedig had hij de stad bereikt. Wat waren die winkels mooi versierd! Welk een keurige uitstallingen! En hoe bedrijvig en met welke gelukkige gezichten liepen de menschen rond om hun inkoop voor Kerstmis te doen! Vroolijk waren zij, ja, dat zag hij duidelijk op ieders aangezicht, vroolijker dan hij, en toch hadden de meesten hunner vrij wat minder geld. Maar hoe zou hij ook vroolijk kunnen zijn? Hij was immers alleen, geheel alleen! Hij had voor niemand iets te koop, de bedienden kregen op Kerstmis een extra fooi, en daarmee was alles uit.

Zoo voortpeinzend, bevond zich onze baron eindelijk bij een bijzonder grooten, goed verlicht en versierden winkel. Hij bleef er even voor stilstaan, om naar de uitstalling te zien, toen zijn oog eensklaps viel op een jongetje van omstreeks negen jaar, dat armoedig, maar toch netjes en helder gekleed was. Het kind had een lief, verstandig gezichtje en keek verlangend in den winkel, alsof het er iets zocht. Eindelijk ging de kleine naar binnen en onze baron volgde hem, onder den schijn van even te willen uitrusten. Een der bedienden bood hem dadelijk een stoel

aan, want de rijke baron Van Meeren was in de stad zeer goed bekend, ofschoon niet zeer bemind. Niemand vermoedde, dat het jongetje zijn belangstelling had opgewekt, en hij zou zelf niet hebben kunnen zeggen waarom.

Intusschen wendde het kind zich, zonder zelfs de tegenwoordigheid van den baron op te merken, tot de eigenares van den winkel, nam beleefd zijn petje af en vroeg: „Juffrouw, heeft u ook een heel klein kerstboompje? Maar er moeten lichtjes aan zijn, en er moet ook wat aanhangen.”

„Jawel, Johannes,” was het antwoord van de juffrouw, „kijk, daar staat een klein boompje; dat kan ik wel voor u in orde laten maken.”

„Maar het mag niet duur zijn,” hernam het kind. „Ook behoeft er niet veel aan te hangen, eenige appeltjes, wat vergulde noten, hier en daar een ulevel of zoo iets. Wat zou dan het boompje kosten?”

„Ja, mijn jongen,” was het antwoord, „met de lichtjes er bij zou het zeker niet minder dan twee gulden zijn, misschien nog wel iets meer.”

„O, wee!” hernam de knaap, terwijl hem de tranen in de oogen schoten, „zooveel heb ik niet. Kijk eens, juffrouw,” en hij opende een doosje, dat hij in de hand hield, „daar zijn veertien mooie, nieuwe stuivertjes in, die ik zoo af en toe van grootvader heb gekregen, die net als ik Johannes heet. Die wilde ik er wel voor geven, ofschoon het mij toch wel spijt ze weg te moeten doen; maar het is alles, wat ik heb.”

„Ja maar, mijn jongen,” sprak de juffrouw, „men kan er toch niets meer voor koopen dan voor leelijke stuivertjes. Maar waarom woudt gij toch zoo graag een kerstboompje hebben?”

„Och, juffrouw, wij hadden er vroeger altijd een, voordat vader zoo ziek geworden is, en nu zeide moeder van

morgen, toen de kleintjes er om vroegen, dat het dit jaar niet gaan zou, omdat zij geen geld had, dat zij ook niets koopen kon, en wij onze kerstversjes nu maar zonder boompje moesten zingen. Kleine Mina begon er om te huilen, want zij is nog zoo heel klein, pas vier jaar, en begrijpt er nog niets van, dat moeder zoo tobben moet en zooveel moet naaien, zelfs wel halve nachten door, nu vader niets verdienen kan. Ziet u, het is voor de kinderen; ik zou ze er zoo graag mee verrast hebben. Wat zouden zij blij geweest zijn! Maar dat kan nu niet.”

Hij zweeg eenige oogenblikken en hernam toen met een hoogroode kleur en bevend van opgewondenheid: „O, juffrouw, ik weet er wat op! Hebt gij morgenavond geen jongen noodig om pakjes weg te brengen? Zou ik dat mogen doen? En als ik dan nog niet genoeg verdiend heb, zal ik iederen dag tusschen schooltijd boodschappen voor u doen, houtjes hakken of alles, wat ge mij maar wilt laten doen. Ik zal het eerlijk volhouden, lieve juffrouw, hoelang het ook duurt, tot ik het geld verdiend heb, als ik nu het boompje maar krijg.”

„Ja, Johannes, een jongen om boodschappen te doen kan ik morgen best gebruiken; maar gij zijt nog zoo klein, gij kunt geen zware pakken dragen.”

„O, juffrouw, probeer het maar eens met mij! Ik ben heel sterk, geef mij maar eens iets zwaars, en gij zult zien, hoe flink ik het dragen kan. Ik ben ook al zoo'n groote jongen, zegt moeder, en als ik wat moe werd, zou ik aan de blijdschap der kleintjes thuis denken, en dan zou alle vermoeidheid wel weer over zijn. Toe, juffrouw, probeer het maar eens met mij!”

De juffrouw zag het bleke, magere knaapje met medelijden aan en sprak heel goedgehartig: „Nu, Johannes, ik zal het er op wagen. Ik zal morgen het boompje bij u

aan huis zenden, en gij komt om zeven uur bij mij om boodschappen te doen. Is het zoo goed?"

„O, lieve juffrouw, dank u, dank u!" riep de kleine jongen vol vreugde uit. „En wilt u dan het boompje om halfzeven zenden? Dan zie ik nog eerst de blijdschap der kleintjes, vooral van de kleine Mina, en zal dan niet vermoeid worden, al moet ik ook nog zoo ver loopen."

Dit afgesproken zijnde, stopte de knaap de juffrouw het doosje met mooie stuivertjes in de hand, maar met een afgewend gezicht, als kostte het hem wel wat moeite om er van te scheiden, groette toen heel beleefd, en verliet zoo snel als hij kon den winkel.

Baron Van Meeren volgde den jongen. Daar moest hij meer van weten! Dat liefhebbend kind had, zonder het te vermoeden of te willen, zijn oud, koud hart warm gemaakt.

Het jongetje liep echter zóó hard, dat hij het reeds bijna uit het oog verloren had, toen hij het eensklaps bij eenige grootere jongens in een zijstraat zag stilstaan. Die andere jongens sleepten aan een touw iets heen en weder door de goot, hetgeen bleek een jong hondje te zijn, dat zij een touw om den hals gebonden hadden en waarmede zij zich op zulk een wreede manier vermaakten.

„O foei, jongens!" riep de kleine Johannes. „Wat doet ge daar? Weet ge niet, dat ge dit volstrekt niet doen moogt, en dat het zelfs groote zonde is om een arm dier te mishandelen? De Heere God, die de beesten zoowel als ons geschapen heeft, wil dat volstrekt niet hebben, en zal het ook zeker straffen, want Hij ziet alles."

„Jongens! hoort dien kleinen man eens praten! Men zou zeggen, waar bemoeit hij zich mee?"

„Wat gaat het jou aan, wat wij doen?" zeide een ander. „Wij gaan dien hond verdrinken, en hebben er nu eerst nog een beetje plezier mee. Kijk maar, hoe mooi hij spartelt!"

„Och, jongens, doet het toch niet!" riep Johannes nu met tranen in de oogen, „hoe kunt gij een arm dier zoo martelen! Hoe zoudt gij het vinden, om zoo met een touw om den hals door het vuil gesleept te worden?"

„Maar wij zijn ook geen honden," was het antwoord.

„Goed, maar juist daarom moogt ge het ook niet doen, omdat menschen verstand hebben en het dus beter moeten weten. Onze onderwijzer op de Zondagsschool zeide laatst, dat de dieren, vooral de honden, dikwijls veel trouwer en dankbaarder zijn dan de menschen, en ons daarin ten voorbeeld kunnen strekken, omdat wij dikwijls zoo heel weinig dankbaar zijn aan God voor al het goede, dat wij ontvangen."

De jongens bleven hem uitlechen, doch het was wel eenigszins gedwongen, en 't scheen, alsof de woorden van het kleine ventje toch eenigen indruk op hen gemaakt hadden.

„Daar!" riep een der knapen, „daar hebt gij het mormel, streef het nu maar, zooveel als gij wilt," en lachend liepen de jongens weg.

Baron Van Meeren had met groote belangstelling dat tooneeltje gadeslagen; want, hard en onvriendelijk als hij gewoonlijk was, zoo hield hij toch heel veel van beesten, en kon niet dulden, dat men hen mishandelde.

Johannes wikkelde het morsige en bevende hondje in zijn zakdoek, nadat hij eerst het touw, dat het bijna wurgde, had losgemaakt en liep toen snel voort. Onze baron volgde hem, en zag hem weldra op een klein huisje toelooopen, waar een zeer eenvoudig gekleede vrouw op de stoep stond.

„O, Johannes! wat zijt gij lang uitgebleven!" sprak zij. „Ik begon reeds ongerust te worden."

„Moeder, moeder!" riep de knaap. „Ondeugende jongens hebben dit arme hondje zoo mishandeld, het is bijna dood

van koude en ellende. Mag ik het houden, moeder?"

„Maar, kind, ge weet wel, dat wij niet eens eten genoeg voor onszelf hebben; hoe zullen wij er dan nog een hond bij kunnen voeden?"

„O, moederlief, ik zal hem de helft van mijn boterham geven; hij is nog zoo klein, en heeft niet veel nodig. Het is ook niet voorgoed, het is maar voor een paar dagen, totdat hij wat opgeknaapt is; dan zal ik wel een goed huis voor hem zoeken. Mag ik, moe?"

„Nu, mijn jongen, neem het diertje dan maar mee en ga hem in het schuurtje afwasschen; ik zal je wat warm water geven en een mandje met wat hooi opzoeken."

De deur werd gesloten. Baron Van Meeren lette op den naam der straat en het nummer van het huis, en ging toen terug naar den winkel, waar hij onzen Johannes het eerst gezien had. Hij vroeg aan de juffrouw, of zij iets van dien knaap en van zijn familie wist, waarop deze dadelijk antwoordde: „O jawel, mijnheer! het is een zeer fatsoenlijk en oppassend gezin. De man heet Van de Velde en is pianostemmer. Vroeger hadden de menschen heel goed hun brood, maar verleden jaar zijn Van de Velde en drie kinderen ernstig ziek geweest; een der kinderen is zelfs gestorven, en nu kan de man maar niet weer op zijn verhaal komen en niets verdienen. Ik vrees, dat het niet goed met hem zal afloopen, want de dokter zegt, dat hij vooral veel versterkend voedsel moet hebben, en dat kunnen die arme stumpers niet betalen. Zij hebben nauwelijks droog brood en dikwijls geen middageten. Toch zien zij er altijd knapjes uit. De vrouw doet, wat zij kan, om met naaien en breien nog wat te verdienen; maar wat kan zij doen met vijf kleine kinderen, waarvan de kleine jongen de oudste is?"

„Hebt gij ook grootere kerstboomen?" vroeg nu de baron.

„Ja zeker, mijnheer, en zelfs zeer mooie. Kom u maar eens in de zaal hiernaast, dan kunt u ze in soorten zien."

De baron koos nu een mooi, slink boompje uit, vroeg aan de juffrouw, of zij dezen boom in de plaats van het kleintje, door Johannes gekozen, bij Van de Velde aan huis wilde laten bezorgen, en er vooral veel kaarsjes aan wilde bevestigen en er allerlei speelgoed en nuttige zaken aanhangen, zooals zijzelf oordeelde, dat voor de kinderen nuttig en aangenaam kon zijn. „Gij behoeft niet op wat geld te zien," voegde de baron er bij, „weelde is onnoodig, maar alles moet goed en doelmatig zijn. Ook moet gij vooral dat doosje met stuivertjes, met den naam van den jongen er op, aan een der takken hangen, dan zal ik u morgen met mijn knecht nog een brief zenden, die ook aan den boom moet worden opgehangen. Laat dan aan Johannes zeggen, dat hij om zes in plaats van om zeven uur bij u moet komen en zend hem dan bij mij met het een of andere pakje, bijv. een kistje sigaren, dan zal ik hem wel wat ophouden. Gedurende dien tijd kunt gij den boom bij zijn ouders aan huis bezorgen en hebben zij eens een echte verrassing."

De juffrouw beloofde alles volgaarne en was niet weinig bij met de bestelling van den rijken baron, niet alleen om het voordeel, dat zij zelf er van zou hebben, maar zij was werkelijk een goedhartige vrouw en dacht ook met genoegen aan de groote verrassing, welke aan dat ongelukkige gezin zou bereid worden.

Wat stapte onze baron opgewekt naar huis! De weg leek hem veel korter dan gewoonlijk! Het weer scheen ook veel zachter, ja, hij vond het zelfs warm. Dat kwam, dewijl zijn hart warm geworden was. Het eten smaakte hem veel lekkerder, de bedienden deden beter hun best, hij voelde zich veel opgewekter dan anders. Zoo ziet gij

nietwaar kinderen, dat een goede daad, vooral liefde tegenover onze medemenschen, reeds dadelijk door God, Die zelf Liefde is, beloond wordt.

Den volgenden dag kon de baron den avond bijna niet afwachten. Hij verlangde er met ongeduld naar en wilde heel vroeg eten, om dan den geheelen avond vrij te hebben. Ook had hij een druk gesprek met zijn huishoudster en heel wat met haar te overleggen. Het goede mensch wist niet, wat zij hoorde. Zoo iets was zij van haar meester niet gewoon, want zoolang als zij bij hem diende, had hij zich nooit om het geluk of welzijn van andere menschen bekommerd. Ook zij was best in haar schik met alles, wat de baron met haar besprak en beloofde zeer gaarne, dat mijnheer over haar tevreden zou zijn.

Precies om zes uur kwam onze Johannes met zijn pakje aanstappen. De baron liet hem bij zich in de kamer komen. De knaap kwam binnen, nam zijn petje af, maar bleef bedremmeld bij de deur staan. Zulk een mooie, groote kamer had hij nog nooit gezien! Wat brandde daar veel licht! En dat alles voor dien ouden heer alleen! Bovendien hingen er zooveel groote portretten in het rond, die hem alle schenen aan te kijken. Het ventje wist werkelijk niet, hoe hij het had en durfde geen voet verzetten. Baron Van Meeren riep hem bij zich en begon zoo vriendelijk als hij maar kon met het kind te praten, hetgeen hem echter niet gemakkelijk afgang; want vooreerst was hij niet gewoon met kinderen te spreken en bovendien was hij maar zelden vriendelijk. Toen onze Johannes aan het praten kwam, ging het nogal aardig goed. Hij vertelde van vader en moeder, van zijn zusjes, hoe zij vroeger veel mooier gewoond hadden en zelfs een tuintje hadden en ook kippen en konijnen; maar dat vader toen ziek geworden was en niets meer kon verdienen en moeder

toen alleen voor alles had moeten zorgen. En al werkte moeder ook nog zoo hard en al naaide zij soms den halven nacht door, toch hadden zij soms niet eens genoeg te eten en vader kon maar niet weder sterk worden. „O, die lieve moeder is in den laatsten tijd zoo bleek en mager geworden,” vervolgde de knaap met tranen in de oogen.

Terwijl hij zoo aan het vertellen was, keek hij af en toe naar de pendule, die op den schoorsteenmantel stond, en toen de wijzer bij halfzeven kwam, sprong hij op en riep uit: „Nu moet ik heusch weg, mijnheer, ik kan niet langer hier blijven.”

„Kom, mijn jongen,” sprak de baron, „blijf nog wat bij mij praten, dan zal ik u nog eens een heel mooi boek met groote platen laten zien.”

„Nee, mijnheer, waarlijk, ik kan niet,” riep de kleine jongen, „ik kan niet later dan halfzeven thuis zijn.”

„Maar ik zit hier zoo alleen, wilt gij mij nog niet wat gezelschap houden?”

„Ik zou heel graag willen, maar het kan niet. Ik zal het u maar vertellen, mijnheer! Ziet u, ik heb een klein kerstboompje voor mijn zusjes gekocht. Zij verwachten niets, want door de ziekte van vader kon moeder niets voor ons koopen. En nu zal dat zulk een heerlijke verrassing voor hen zijn. Het zou om halfzeven komen. Moeder weet er van, en zou het in het voorkamertje zetten en de lichtjes aansteken. Als ik dan thuis kom, gaat de deur open. O, ik verlang al zoo om die blijde gezichtjes te zien.”

„En ik moet hier op zulk een aangename avond dan maar alleen blijven zitten, want bij mij komt geen kerstboompje.”

De knaap dacht eenige oogenblikken na en riep toen vroolijk uit: „Ik weet er wat op, mijnheer! ga met mij

mee, dan ziet ge ook ons boompje met vader, moeder en de zusjes en dan zult u ons de kerstversjes hooren zingen."

"Komaan," sprak de baron, "dat is nu eens heel mooi bedacht, dat zal ik maar doen ook." Hij schelde, liet zich overjas, hoed en pelskraag brengen, en stapte een oogenblik later met het kind de deur uit. De knaap stak zijn klein, mager handje vertrouwelijk in de groote hand van den baron, die door dit bewijs van kinderlijk vertrouwen een weldadige warmte in zijn hart voelde opkomen, en zoo, terwijl het kind steeds vroolijk voortbabbelde, kwamen zij weldra aan de eenvoudige woning.

De moeder deed de deur open, en trad eenigszins verlegen terug, toen zij den deftigen heer zag. "O, moeder!" riep Johannes, "mijnheer komt ons kerstboompje eens zien. Is het er al?"

"Jawel! mijn jongen," was het antwoord en, nadat baron Van Meeren overjas en hoed had opgehangen, traden zij een zeer eenvoudige, maar nette en zindelijke kamer binnen, alwaar een zeer zwak uitziend man, met een klein, allerliefst meisje op de knie bij de kachel zat, terwijl nog een ander meisje bij hem stond. Beide kinderen luisterden met aandacht naar iets, dat vader hun vertelde.

Toen de baron met Johannes binnen kwam, stond de man op en groette zeer beleefd, ofschoon hij verwonderd scheen over dit onverwacht bezoek. De kinderen waren eerst wel wat verlegen, maar toen vader het zeide, ging het oudste toch naar den vreemden heer toe om hem de hand te geven. Zelfs het kleinste meisje, dat vader nog op den arm moest houden, stak haar handje toe.

Het was den baron hier heel vreemd te moede, maar toch deed hem alles weldadig aan, en toen de moeder zeide: "Onze kleine Johannes heeft ons een verrassing bereid," en tegelijk de deur van het voorkamertje opende,

wist hij zelf niet, welk een vreemd en toch gelukkig gevoel zijn hart vervulde.

Maar wat zagen zij daar in die kamer? Een boom zóó groot, dat hij bijna het gansche vertrekje innam, vol lichtjes, en de takken buigend onder het aantal geschenken, die er aanhingen.

"O moeder, moeder!" riep Johannes met tranen in de oogen uit, "neen, dat is het boompje niet, dat ik gekocht heb. O, wat is deze boom mooi en prachtig! Hoe is die toch hier gekomen, en zou hij wel voor ons zijn?"

"Ik denk," sprak onze oude baron, "dat de een of andere goede vriend uw liefde voor uw ouders en voor uw zusjes eens heeft willen beloonen. Het zal wel het best zijn, dat wij de geschenkjes maar eens gaan bekijken, dan kunnen wij zien, of ze wel voor u allen bestemd zijn."

En jawel, op ieder pakje stond de naam van een der kinderen of van vader en moeder. Dat was een gejubel bij ieder warm stuk kleeren of speelgoed, dat te voorschijn kwam! Het huisje dreunde er van en vader en moeder liepen de tranen langs de bleeke wangen bij het zien van de vreugde der kinderen, en van al de mooie geschenken, welke voor den dag kwamen. Onze Johannes ontdekte ook nog een klein pakje aan zijn adres en toen hij het open-gemaakt had riep hij uit: "oi moeder! moeder! mijn mooie stuivertjes! Hier zijn zelfs mijn mooie stuivertjes weer terug!" Eindelijk werd nog aan een der takken een brief ontdekt, met het opschrift: voor Van de Velde. De brief was niet dik. Er kwam dan ook maar één papiertje uit, aan den eenen kant groen en aan den anderen kant wit, met een strookje papier er bij, waarop geschreven stond: "Voor versterkende middelen". Dit was voor den zwakken man bijna te veel. Hij reikte zijn vrouw het bankbiljet toe en bedekte schreiend zijn gelaat met de

handen, terwijl hij slechts deze woorden stamelde: „O, mijn God! ik dank U voor al Uw zorgen, voor al Uw zegeningen!”

Toen hij weer eenigszins tot bedaren was gekomen, zeide zijn vrouw: „Komt, kinderen, nu de mooie kerstversjes nog eens gezongen,” waarna de kinderen met hun lieve stemmetjes, gesteund door vader en moeder, eerbiedig met gevouwen handjes nog eenige kerstliederen zongen, zooals: „Stille nacht, heilige nacht”, — „In het veld van Bethlehem,” „De sterren doorblinken den duisteren nacht” — en meer andere.

Nauwelijks was het zingen geëindigd, of de kinderen riepen: „O Vader! vertel ons nu nog eens de heele kerstgeschiedenis!”

Vader Van de Velde begon nu de oude, maar altijd weer nieuwe geschiedenis te vertellen van de geboorte des Heeren. Eerst was hij wel wat verlegen in de tegenwoordigheid van dien vreemden heer, maar weldra overwon het diepe en rijke belang der zaak, die ons allen zoozeer ter harte moet gaan, alle verlegenheid en vertelde hij in alle eenvoudigheid en met diepen ernst die heerlijke gebeurtenis. Hij sprak eerst over de groote liefde van God, die zondige menschen zóó lief had, dat Hij zelfs Zijn eenigen Zoon niet spaarde, maar Hem overgaf om het schuldige menschedom met Hem te verzoenen, en ook over de liefde van den Heere Jezus, Die zoo gewillig Zijn Hemel verliet en arm, heel arm werd om arme, in zichzelf verloren zondaren rijk te maken. Hij vertelde van de Engelen, die aan de herders verschenen, van het schoone loflied, dat zij zongen, en besprak dit op zulk een eenvoudige en toch treffende wijze, dat de baron er door geroerd werd. Zóó had hij de Kerstgeschiedenis nog nooit hooren uitleggen! Hij was natuurlijk op Kerstmis meermalen in de kerk geweest,

doch de ware beteekenis van dat heerlijk feit had hij nooit goed begrepen. Maar deze eenvoudige, doch zoo hartelijke woorden waren hem diep in de ziel gedrongen. Alles was als nieuw voor hem, en toen Van de Velde geëindigd had en aan de kinderen vroeg: „Maar wat valt er nu uit deze groote en zoo heerlijke gebeurtenis voor ons te leeren?” verbaasde hem niet weinig het antwoord, dat de kleine Johannes onmiddellijk liet volgen: „Dat wij elkander ook moeten liefhebben en zooveel als wij kunnen voor anderen doen, omdat de Heere Jezus zooveel voor schuldige menschen en kinderen gedaan en geleden heeft.”

Dit antwoord maakte diepen indruk op den baron en wij zullen straks zien, dat het zijn uitwerking niet miste.

Terwijl Van de Velde nog met de kinderen sprak, werd er gescheld, en weldra kwam een knecht binnen, die een groote, overdekte mand op tafel zette, en ook nog een witten ketel in de hand had, waaruit zich een heerlijke geur van chocolade door de kamer verspreidde. Dat was weer een nieuwe verrassing.

„Ja,” zeide onze baron, „ik heb zoo bij mijzelf gedacht, dat het zien van al dat moois de magen toch niet zou kunnen vullen en heb dus met mijn huishoudster overlegd, dat zij voor het een en ander zou zorgen, opdat onze kleintjes ook nog wat te eten zouden krijgen, waar alle kinderen gewoonlijk wel trek in hebben. In de mand zijn broodjes met vleesch en krentenbroodjes. Drinkt er nu tevens een lekker kopje chocolade bij. Maar nu moet ik weg, anders wordt het mij te laat. Doch laat mij eerst het hondje eens zien, Johannes, dat gij gisteren uit de handen dier ondeugende knapen gered hebt; want daar heb ik ook reeds iets van gehoord.”

O, mijnheer!” zeide Johannes, „het is zulk een lief diertje en zoo vriendelijk; ik zal het eens halen.”

Spoedig kwam hij met het hondje binnen, dat nu goed gewasschen was en reeds geheel en al bekomen van de doorgestane ellende. „Maar, ziet u,” zoo vervolgde het knaapje, „hij is niet mooi en vader zegt, dat hij heel groot zal worden, want hij heeft zulk een grooten kop en zulke dikke pooten en daarom kunnen wij hem niet houden.”

„Dat is niets, mijn jongen,” sprak de baron, „mijn waakhond wordt oud en doof en eet het genadebrood, ik zal dus wel naar een anderen moeten uitzien. Pas hem dus maar goed op. Ik zal u gaarne kostgeld voor hem betalen, en als hij dan groot is, kan hij bij mij komen en zal het heel goed hebben. Hij zal niets anders te doen hebben dan op te passen, dat de dieven 's nachts mijn vruchten niet stelen of de kippen weghalen, wat mij reeds meer dan eens gebeurd is.”

Weldra vertrok baron Van Meeren, na nogmaals zeer hartelijk door ouders en kinderen bedankt te zijn geworden voor al zijn goedheid en weldadigheid. Hij wandelde in diep nadenken naar zijn stille woning terug. Wat moet ik doen om mijn dankbaarheid voor de komst van den Heere Jezus op aarde te bewijzen? was de vraag, die telkens weer in zijn hart weerklonk, en die hem maar niet wilde loslaten. Eindelijk scheen hij zijn besluit genomen te hebben, want met vlugge, veerkrachtige schreden stapte hij de stoep op, en in zijn kamer gekomen, zette hij zich dadelijk aan zijn schrijftafel en schreef een korten brief aan zijn zuster, mevrouw Van Meerwijk, waarin slechts deze weinige regels vervat waren:

„Kom zoo spoedig als gij kunt bij mij, en breng de jongens mede. Onder 's Heeren bestuur heeft een kleine knaap mijn oud, koud hart warm gemaakt en voor zachter gevoelens geopend.

Uw liefhebbende broeder.”

Dat was een ongekende en onverwachte vreugde voor mevrouw Van Meerwijk en niet minder voor de ouderlooze knapen, die reeds zooveel van dat mooie kasteel en dien grooten tuin gehoord hadden, maar niet dachten, dat zij daar ooit zouden komen.

Reeds den volgenden dag ging mevrouw Van Meerwijk dan ook met haar neefjes op reis en waren weldra aan het kasteel aangekomen.

Tot zijn groote verbazing zag onze baron twee flinke, welopgevoede jongens, die eerst in dat groote huis en in die voor hen vreemde omgeving wel verlegen waren, maar al zeer spoedig op een bescheiden en gepaste wijze antwoord gaven op de vragen, die hun oom hun deed, waaruit ook tevens bleek, dat het onderwijs, dat hun gegeven werd, niet zonder vrucht was gebleven.

Dat was een heerlijk Kerstfeest! Onze baron was nog nooit zoo gelukkig geweest! Want, kinderen, geloof mij maar gerust: men is nooit beter tevreden dan wanneer men anderen gelukkig maakt. Baron Van Meeren gevoelde en begreep dit ten volle. Hij besloot met Gods hulp zijn leven te veranderen en niet meer alleen aan zichzelf te denken. Hij vroeg zijn zuster om bij hem te komen inwonen en beloofde haar om in het vervolg geheel en al voor de opvoeding zijner neefjes te zullen zorgen, die dan ook een beroep mochten kiezen, waar zij den meesten lust en geschiktheid toe gevoelden, terwijl zij altijd hun tehuis op het kasteel zouden vinden en, als zij zich goed gedroegen, er steeds welkom zouden zijn.

Het gezin van Van de Velde werd ook niet vergeten. Door het beter, versterkend voedsel, waarvoor onze baron steeds bleef zorgen, had Van de Velde weldra zijn vorige krachten teruggekregen en kon hij zijn werkzaamheden hervatten. De baron hielp hem in alle opzichten voort en,

door zijn aanbeveling geholpen, kwam er weldra weer eenige welvaart in dat gezin, zoodat de moeder zich ook niet meer zoo behoefde af te sloven, maar 'al haar zorgen aan man en kinderen kon wijden. Johannes bleef de lieveling van baron Van Meeren. Altijd bleef deze in hem het middel zien, waarvan de Heere zich bediend had, om de ijskorst, die zijn hart voor alle zachtere gevoelens gesloten had gehouden, te doen smelten en hem tot een ander mensch te maken. Hij nam dan ook de opvoeding van Johannes voor zijn rekening en daar de knaap heel graag onderwijzer wilde worden en zijn leeraren van hem getuigden, dat hij zeer vlug en ook werkzaam en gewillig was, zoo liet de baron hem alles leeren, wat hij noodig had om zich daartoe te bekwamen, en later zijn eigen brood te kunnen verdienen.

En hiermede, lieve kinderen, is dit eenvoudig verhaal ten einde. Later hoop ik u nog wel eens te vertellen, wat er van de beide neefjes van onzen baron en van Johannes geworden is. Tot zoolang dus geduld.

Nog een verzoek heb ik u te doen, voor ik van u afscheid neem.

Laat nu dit Kerstfeest, ja, geen enkelen dag van uw leven meer voorbijgaan, zonder dat gij den Heere bidt om de hulp van Zijn Heiligen Geest, Die alleen jeugdige harten kan reinigen en heiligen. Vraagt maar telkens: „Heere! wat wilt Gij, dat ik doen zal?” En als u die bede waarlijk ernst is, zal u de rechte weg zeker worden aangewezen en de hand des Heeren u geleiden.
